

פרשת ויצא (ד)

ירידת יעקב לחרון, בהקבלה
לירידת הנשמה לעולם הזה הגשמי

-א-

משהקיץ יעקב משנתו, נדר יעקב "אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני... ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, והיה הי לי לאלוקים... והאבן הזאת יהיה בית אלוקים וכל אשר תתן לי, עשר אעשרנו לך".

שואלים על כך המפרשים:

כיצד יתכן שיעקב אבינו תולה את קיום מצוותיו, בתנאי ש"יהיה אלוקים עמדי" וכי עבד יעקב את הקדוש ברוך הוא רק "על מנת לקבל פרס".

ומובן, כי מטרת יעקב בכך שקשר בין קיום מצוותיו אלו, בתנאי ש"יהיה אלוקים עמדי", לא באה להבטיח את קיום התנאי, אלא מפני שידע שזוהי הדרך היחידה בה יוכל לקיים את נדרו.

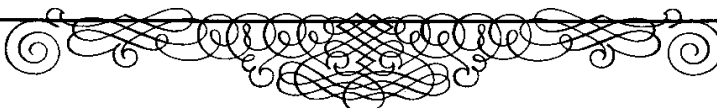
-ב-

והביאור בזה:

ירידת יעקב אבינו לחרון - "חרון אף של מקום", היתה לצורך עליה, ונפעלו בה שלושה עניינים:
א. על ידי ירידתו לחרון, לבית לבן הארמי, מבלי שהדבר ישפיע עליו לרעה, עד שיצא משם "שלם מן החטא" - נגרמה עליה ביעקב לדרגה גבוהה הרבה יותר מן הדרגה בה עמד קודם לכן.

על דרך מעלת בעלי תשובה על הצדיקים, שכידוע "במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד", כיון שהבעל תשובה טעם את "טעם החטא" ואף על פי כן "פירש ממנו וכבש יצרו".

ב. ידע יעקב כי דווקא בחרון ביכולתו לקיים את מצוות "פרו ורבו... וכבשוה", שהרי כך ציוו אותו הוריו, "קח לך משם אשה... ויפרך וירבך"... וענין זה נפעל בצורה הכי נעלית - "מטתו שלימה", כלומר, שכל בניו יצאו צדיקים.

ג. על ידי עבודתו של יעקב עם צאן לבן במשך עשרים שנה, הצליח לפעול - "בירור והעלאת ניצוצות הקדושה" שהיו באותו המקום, עד לאופן של "ויפרוץ האיש מאד מאד".

-ג-

כיון שמעשה אבות סימן לבנים, מובן, שענין זה של "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", ישנו גם בעבודת כל אחד ואחד מישראל, וכמו שמבאר ה"אור החיים" הקדוש, שפסוק זה מרמז לכללות י.דת הנשמה לעולם הזה, שכל הירידה היא לצורך עליה.

ויש לומר שבירידת הנשמה לעולם הזה, נפעלים שלושה עניינים דוגמת שלושת עניני העליה שנפעלו על ידי יעקב בירידתו לחרן.

א. הנשמה כפי שהיא בגן עדן, היא בבחינת צדיק. ועל ידי ירידתה למטה והתלבשותה בגוף ונפש בהמית המעלימים ומסתירים מפניה את האור האלוקי. ואף על פי כן, ממשיכה היא בעבודתה בתורה ומצוות. - הרי שמגיעה היא לדרגת בעל תשובה.

ב. בזמן ירידת הנשמה למטה והתלבשותה בגוף גשמי, יש ביכולתה לקיים את מצוות פרו ורבו - שכל התורה והמצוות בכללה.

ג. על ידי עבודתה בעולם והתעסקותה בדברים גשמיים והעלתם לקדושה, עושה היא "דירה" - לקדוש ברוך הוא בעולמות התחתונים. מובן שענין זה האחרון הוא החשוב ביותר, כיון שכל עיקר ענין ירידת הנשמה לעולמות התחתונים בכלל ולעולם הזה בפרט, אינו אלא לשם מטרה זו - לעשות דירה לו יתברך בעולמות התחתונים.

-ד-

על פי כל האמור, ניתן להבין את פשר נדרו של יעקב: תכלית כוונת יעקב בהתניית התנאי היתה, כדי שעל ידי כך יוכל לקיים את נדרו, שעל ידי שהקדוש ברוך הוא ישמור אותו מהרע - "סור מרע", ויתן לו לחם לאכול ובגד ללבוש - "עשה טוב", וכן בענייני העולם, שישמרהו "שלם מן החטא" - שלא ילמד מדרכי לבן, הרי שדווקא אז יצליח לפעול את הענין של "ושבתי בשלום" - מלשון "תשובה", המביאה למצב של "והיה ה' לי לאלוקים", שאתעלה ברוחניות ובכך אצליח לפעול ש"והאבן הזאת" - כל גשמיות העולם, יהיה "בית אלוהים", שיתעלה ויתהפך לרוחניות, דירה לו יתברך בעולמות התחתונים. (לקו"ש חלק ט"ו)

